

Acil Servise Başvuran Geriyatrik Hastaların Enfeksiyon Hastalıklarına Bakış

An Outlook of Infectious Diseases in Elderly Patients Applying to Emergency Department

Serap Pamukçuoğlu¹, Havva Tünay¹, Hanife Uzel-Taş², Kamil Tünay³

¹Afyonkarahisar Devlet Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Afyonkarahisar, Türkiye

²Afyon Kocatepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Afyonkarahisar, Türkiye

³Afyon Kocatepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Afyonkarahisar, Türkiye

Özet

Amaç: Bu çalışmada, acil servise başvuran 65 yaş ve üzeri hastalarda enfeksiyon hastalıkları açısından en sık başvuru nedenleri, hastalıkların dağılımı, yatış ve ayaktan tedavi oranlarının saptanması amaçlanmıştır.

Yöntemler: Geriye dönük yapılan bu çalışmaya acil servise başvuran tüm 65 yaş ve üzeri hastalar dahil edilmiştir. Hastaların kayıtları bilgisayar destekli hasta kayıt sisteminden taranmıştır. Tanılar International Classification of Diseases (ICD-10) sistemine göre yapılmış, verilerin analizleri Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 20.0 (SPSS Inc., Chicago, IL, ABD) programı kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: Çalışma süresi boyunca acil servise başvuran 271 561 hastadan 27 516 (%10.1)'si 65 yaş ve üzerinde idi. Bu yaş grubunun enfeksiyon hastalıklarıyla ilgili ICD-10 kodlamasına göre tanı alan hasta sayısı 6802 (%24.7) idi. Bunların %52'si erkek, %48'i kadındı. En sık başvuru nedeni olan enfeksiyon hastalıkları sırasıyla 2850 (%41.9) hastada üst solunum yolu enfeksiyonu, 2292 (%33.7)'sinde alt solunum yolu enfeksiyonu, 755 (%11.1)'inde idrar yolu enfeksiyonu, 578 (%8.5)'inde akut gastroenterit olarak izlendi. Bu hastaların %11.2'sinin hastaneye yatırıldığı, %88'inin ayaktan tedavi edildiği, %0.7'sinin ileri merkezlere sevk edildiği, %0.1'inin öldüğü saptandı.

Sonuçlar: Acil servislerde yaşlı nüfus oranı artmaktadır. Yaşın ileri olması ve altta yatan hastalıklar enfeksiyona zemin hazırlamaktadır. Geriyatrik hasta grubunda laboratuvar ve klinik bulguların genç erişkin gruptan farklı olabileceği de göz önünde bulundurularak bu grup hastalarda daha dikkatli yaklaşımda bulunulması önemlidir.

Klimik Dergisi 2015; 28(2): 76-9.

Anahtar Sözcükler: Geriyatri, enfeksiyon, hastane acil servisi.

Abstract

Objective: In this study, we aim to evaluate and determine the distribution and frequency of infectious diseases and the hospitalization rates of in- and out-patients aged 65 or above applying to the emergency department.

Methods: All the patients over 65 were included in this retrospective study. Patients' records were scanned for computer-assisted patient record system. The diagnosis were made according to International Classification of Diseases (ICD-10) system. Data were analyzed by using Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 20.0 (SPSS Inc., Chicago, IL, USA).

Results: During the study period, of the total of 271 561 admissions to the emergency department, 27 516 (10.1%) patients were over 65 years old. The number of patients in this age group diagnosed according to ICD-10 coding of infectious diseases were 6802 (24.7%) and 48% were female while 52% were male. The most common infectious diseases responsible for admissions were upper respiratory tract infection (41.9%), lower respiratory tract infection (33.7%), urinary tract infection (11.1%), and acute gastroenteritis (8.5%). Of these patients, 11.2% were hospitalized, 88% were discharged from the hospital with intervention and treatment, 0.7% were referred to an advanced health institution, and 0.1% died.

Conclusions: The percentage of elderly people applying to the emergency department is increasing. Advanced age and underlying diseases are predisposing factors for infection. Taking into account that laboratory and clinical findings in geriatric patients may be different than young adults, we think closer attention must be paid to this patient group.

Klimik Dergisi 2015; 28(2): 76-9.

Key Words: Geriatrics, infection, hospital emergency service.

Yazışma Adresi / Address for Correspondence:

Serap Pamukçuoğlu, Afyonkarahisar Devlet Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Afyonkarahisar, Türkiye

E-posta/E-mail: dr.sevim@hotmail.com

(Geliş / Received: 9 Temmuz / July 2015; Kabul / Accepted: 26 Temmuz / July 2015)

DOI: 10.5152/kd.2015.14

Giriş

Her ne kadar yaşlılık dönemi açısından kesin bir sınıır yoksa da birçok ülkede 65 yaş geriyatrik yaş sınırı olarak kabul edilir (1). Bu dönemdeki hastalar; eşlik eden kronik hastalıkları, çoklu ilaç kullanımları, immün sistemlerinin zayıflaması, hastalıklarının atipik prezantasyonları gibi sebeplerle özel bir hasta grubunu ifade ederler.

Literatürde yaşlı popülasyonun acil servislere başvuru-rının yıllar içinde artış gösterdiği bildirilmektedir. Yaşlı insanlar genellikle gençlere göre daha sık ve daha ağır durumlarda acil servislere başvurmaktadır. Geriyatrik popülasyondaki hızlı artışa bağlı olarak acil servislerin bu hastaların bakımını karşılayacak destekleri geliştirmesi önem kazanmaktadır (2,3).

Çalışmamızda bu bilgiler ışığında Ocak 2012-Ağustos 2013 arasında Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Acil Servisine başvuran 65 yaş ve üzeri hastalar infeksiyon hastalıkları yönünden değerlendirildi.

Yöntemler

Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Acil Servisine Ocak 2012-Ağustos 2013 arasında başvuran 65 yaş ve üzeri hastaların kayıtları, bilgisayar destekli hasta kayıt sisteminden taranarak tanımlayıcı bir araştırma yapıldı. Tanılar, International Classification of Diseases (ICD-10) sistemine göre konuldu. Bulgular oluşturulan forma kaydedilip, analizleri Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 20.0 (SPSS Inc., Chicago, IL, ABD) programıyla yapıldı. Analizde frekans (sayı) ve yüzde kullanıldı.

Bulgular

Çalışma süresi boyunca acil servise başvuran 271 561 hastadan 27 516 (%10.1)'si 65 yaş ve üzerindediydi. Bu yaş grubunda, infeksiyon hastalıklarıyla ilgili ICD-10 kodlamasına göre tanı alan hasta sayısı 6802 (%24.7) idi. Bunların %52'si erkek, %48'i kadındı. Cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı. Yaş ortalaması 74 idi. Hastaların yaş gruplarına ve cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1'de verildi. En sık görülen infeksiyonlar sırasıyla 2850 (%41.9) üst solunum yolu infeksiyonu (ÜSYİ), 2292 (%33.7) alt solunum yolu infeksiyonu (ASYİ), 755 (%11.1) idrar yolu infeksiyonu, 578 (%8.5) akut gastroenterit olarak bulundu. (Tablo 2). ÜSYİ ve ASYİ'lerin kendi içinde dağılımı sırasıyla Şekil 1 ve Şekil 2'de belirtildi. Hastalarımızın genel olarak başvurularının mevsimlere göre dağılımına bakıldığında en sık yaz aylarında %31.6 oranında olduğu görüldü. Mevsimlere göre hastalıkların dağılımı Şekil 3'te verildi.

Çalışmamızdaki hastaların %11.2'sinin hastaneye yatırıldığı, %88'inin ayakta tedavi edildiği, %0.7'sinin ileri merkezlere sevk edildiği ve %0.1'inin öldüğü saptandı.

İrdeleme

Tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de yaşam koşullarının iyileşmesine paralel olarak, geriyatrik yaş grubunun nüfus içindeki oranı artmaktadır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemlerde dünya genelinde insanlar doğumdan itibaren en fazla 46 yıl yaşarken, günümüzde bu süre 67 yıla çıkmış olup, 2045-2050 yılları arasında 75 yıla çıkacağı öngörülmektedir

(3,4). Dünya nüfusunun 2050 yılında %20'sinin 65 yaş ve üzeri bireylerden oluşacağı tahmin edilmektedir (5).

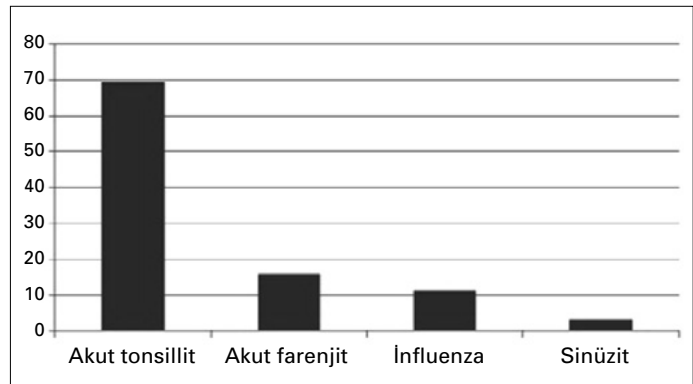
Yaşlanmayla birlikte vücudun infeksiyon hastalıklarına direncinin azaldığı bilinmektedir. Bu durumun pek çok nedeni bulunmaktadır. Bunların başında tüm diğer organlarda olduğu gibi bağışıklık sisteminde de görülen fonksiyon kaybı gelir. Bağışıklık sistemi karşılaştığı antijenlere daha yavaş ve zayıf yanıt vermeye başlar. Daha ileri yaşlarda ortaya çıkan diyabetes mellitus, ateroskleroz, prostat hipertrofisi, dejeneratif eklem hastalıkları, demans, kronik akciğer ve kalp hastalıkları gibi organ fonksiyon bozuklukları da mikroorganizmaların

Tablo 1. Hastaların Yaş ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

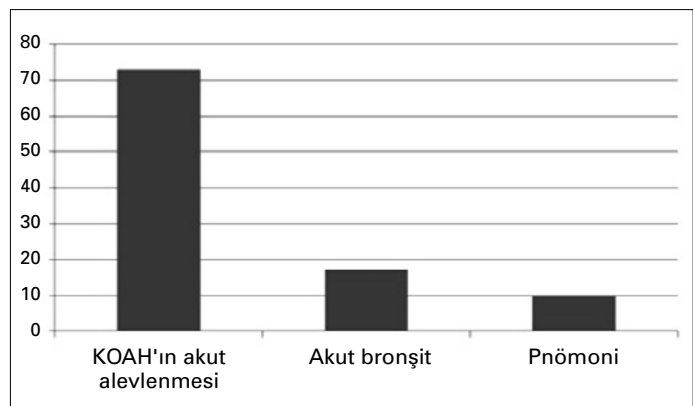
Yaş Grubu	Kadın Sayı (%)	Erkek Sayı (%)	Toplam Sayı (%)
65-75	1507 (48.9)	1575 (51.1)	3082 (45.3)
75-85	1438 (47.7)	1575 (52.3)	3013 (44.3)
85 ve üstü	360 (50.9)	347 (49.1)	707 (10.4)

Tablo 2. Hastalıklar İçinde En Sık Başvuru Nedenleri

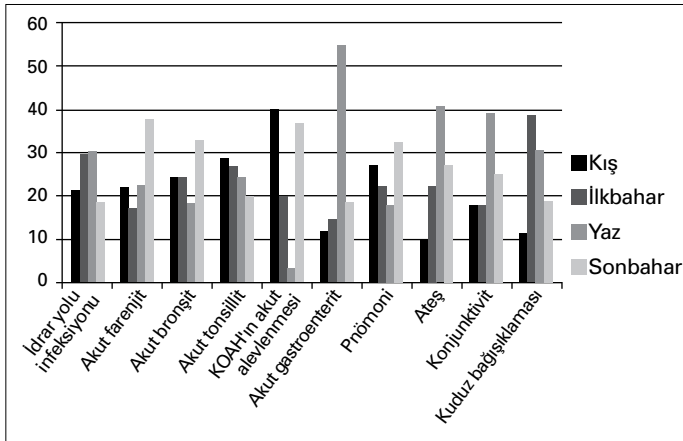
Hastalık	Sayı	(%)
Üst solunum yolu infeksiyonu	2850	(41.9)
Alt solunum yolu infeksiyonu	2292	(33.7)
İdrar yolu infeksiyonu	755	(11.1)
Akut gastroenterit	578	(8.5)

Şekil 1. Üst solunum yolu infeksiyonlarının dağılımı.

Şekil 2. Alt solunum yolu infeksiyonlarının dağılımı.

Şekil 3. İnfeksiyon hastalıklarının mevsimlere göre dağılımı.

vücuda daha kolay girmesine ve hastalık oluşturmasına sebep olur (6).

Gelişmekte olan ülkelerde okuma yazma oranındaki düşüklük, yoksulluk, nüfusun yaşlanma hızının yüksekliği ve sosyal hizmet altyapısının bulunmaması, aile ve sosyal desteğin yeterli olmayışı gibi nedenlerle yaşlı bireylerin bakımı daha zordur (7). Yaşlanma fizyolojisi, hastalıkların atipik prezantasyonlarına, farmakodinamik değişikliklere, fonksiyonel rezervde azalmaya, sosyal sorunlara yol açmaktadır. Bu durumlar geriyatrik hastaların acil servislere değerlendirilmelerinde zorluklara sebep olmaktadır (8). Yaşlı insanlar genellikle gençlere göre daha sık ve daha ağır durumda acil servislere başvurmaktadır. Geriyatrik popülasyondaki hızlı artışa bağlı olarak acil servislerin bu hastaların bakımını karşılayacak destekleri geliştirmesi önem kazanmaktadır (9,10).

Çeşitli çalışmalarda yaşlı hastaların acil servise başvuru oranları %9-23 arasında bildirilmiştir (11-15). Bizim çalışmamızda acil servise başvuranlar arasında yaşlıların oranı %10.1 olarak saptandı. Ünsal ve arkadaşları (2)'nin çalışmasında 60 yaş ve üzeri yaştaki hastaların acil servise başvuru oranı %13 iken, en sık başvuru nedeni olan ilk beş hastalık hipertansiyon, kardiyak ve pulmoner hastalıklar, üst solunum yolu ve idrar yolu enfeksiyonları olarak saptanmıştır. Benzer bir çalışmada, sırayla en sık sepsis, pnömoni ve akut gastroenterit yaşlıların acil servise en sık başvurduğu enfeksiyon hastalıkları olarak bildirilmiştir (16). Avkan-Oğuz ve arkadaşları (17)'nin çalışmasında ise üriner sistem enfeksiyonu, akut gastroenterit ve pnömoni en sık karşılaşılan enfeksiyonlar olarak belirlenmiştir. Diğer bir çalışmada, enfeksiyon hastalıkları servisinde izlenen geriyatrik hastaların tanılarına bakıldığında en sık üriner sistem enfeksiyonu saptanmış, bunu pulmoner sistem enfeksiyonları izlemiştir (18). İnfeksiyon hastalıklarını, tüm dahili bölümlerin kendine özgü organ ve sistemlerini tutabildiği için, gerek polikliniklerde gerekse acil serviste en sık başvuru nedeni olarak saptayan bir çalışma da mevcuttur (19). Çalışmamızda solunum yolu enfeksiyonları ilk sırada yer alırken, bunu sırasıyla idrar yolu enfeksiyonları ve akut gastroenteritler izlemiştir. Bu oranları o bölgenin nüfusu, hastanenin ve şehrin lokasyonu gibi faktörler etkileyebilmektedir.

Hastalarımızın mevsimlere göre dağılımına bakıldığında, solunum yolu enfeksiyonlarının sonbahar-kış, idrar yolu enfeksiyonlarının ilkbahar-yaz, akut gastroenterit başvurularının da

yaz mevsimlerinde en sık olduğu görülmüştür. Kuduz karşı bağışıklama gerekliliği ise havaların ısınmasıyla birlikte dışarı en çok çıkan ilkbahar ve yaz aylarında olmuştur (Şekil 3). Benzer bir çalışmada acil servis başvurularının, üst solunum yolu enfeksiyonu şikayetleriyle en sık kış mevsiminde, akut gastroenterit nedeniyle ise daha çok yaz aylarında olduğu saptanmıştır (20).

Yapılan çalışmalarda yaşlı hastalarda genç popülasyona göre daha fazla yatırılarak tedavi gerektiği ve yatış süresinin daha uzun olduğu bildirilmektedir (21). Baz ve arkadaşları (22)'nin yaptığı çalışmada acil serviste değerlendirilen 65 yaş ve üzeri hastaların %11.5'ine yatış verildiği, %0.01'inin ölmüş olarak geldiği ya da acil serviste takipleri sırasında öldüğü saptanmıştır. Bizim çalışmamızda acil servise başvuran yaşlı hastaların %11.2'sinin çeşitli kliniklere yatırıldığı, %0.7'sinin üst sağlık kuruluşlarına sevk edildiği, %0.1'inin öldüğü, %88'inin ayaktan tedavi edildiği saptandı.

Yaşlıların enfeksiyonlara karşı daha yüksek risk altında oldukları, hücresel bağışıklıklarındaki eksiklik nedeniyle hastalıklara daha sık yakalandıkları bilinmektedir. Artan yaşlı nüfusa paralel olarak acil servislere yaşlı hasta başvuruları artmaktadır. Geriyatrik hasta grubunda laboratuvar ve klinik bulguların genç erişkin gruptan farklı olabileceği de göz önünde bulundurularak bu grup hastalarda daha dikkatli yaklaşımda bulunulmasının önemli olduğunu düşünmekteyiz. Bu yüzden yaşlıların enfeksiyonlarında tanının hızla konularak tedavilerinin hızla yapılması gerekmektedir. Acil servislere başvuran geriyatrik hastalarda enfeksiyon hastalıklarıyla sık karşılaşılması, acil servis şartlarının ona göre düzenlenmesi ve personelin konuyla ilgili eğitilerek hazırlıklı olması sağlanmalıdır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Kaynaklar

1. Geriatri Hakkında [İnternet]. Ankara: Türk Geriatri Vakfı [erişim 1 Temmuz 2015]. <http://www.turkgeriatrivakfi.org.tr/index.php/geriatri-nedir>.
2. Ünsal A, Çevik AA, Metintaş S, Arslantaş D, İnan OÇ. Yaşlı hastaların acil servis başvuruları. *Türk Geriatri Dergisi*. 2003; 6(3): 83-8.
3. Strange GR, Chen EH. Use of emergency departments by elder patients: a five-year follow-up study. *Acad Emerg Med*. 1998; 5(12): 1157-62. [\[CrossRef\]](#)
4. Aslan D, Ertem M, eds. *Yaşlı Sağlığı: Sorunlar ve Çözümler*. Ankara: Halk Sağlığı Uzmanları Derneği, 2012.
5. High KP, Bradley S, Loeb M, Palmer R, Quagliarello V, Yoshikawa T. A new paradigm for clinical investigation of infectious syndromes in older adults: assessment of functional status as a risk factor and outcome measure. *Clin Infect Dis*. 2005; 40(1): 114-22. [\[CrossRef\]](#)
6. Hızal K. Yaşlılık döneminde görülen başlıca enfeksiyonlar (Özet). *Türk Geriatri Dergisi*. 2012; 15(Suppl.): 40-1.
7. Gutiérrez-Robledo LM. Looking at the future of geriatric care in developing countries. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci*. 2002; 57(3): M162-7. [\[CrossRef\]](#)
8. Sanders AB. The elder patient. In: Tintinalli JE, Kelen GD, Stapczynski JS, eds. *Emergency Medicine: A Comprehensive Study Guide*. 6th ed. New York: McGraw-Hill, 2003: 1896-900.
9. Singal BM, Hedges JR, Rousseau EW, et al. Geriatric patient emergency visits. Part I: Comparison of visits by geriatric and younger patients. *Ann Emerg Med*. 1992; 21(7): 802-7. [\[CrossRef\]](#)

10. Ettinger WH, Casani JA, Coon PJ, Muller DC, Piazza-Appel K. Patterns of use of the emergency department by elderly patients. *J Gerontol.* 1987; 42(6): 638-42. [CrossRef]
11. Karadağ B, Çat H, Öztürk AO, Basat O, Altuntaş Y. Acil polikliniğine başvuran ve gözleme alınan hasta profili: üç yıllık inceleme. *Akademik Geriatri Dergisi.* 2010; 2(2): 176-85.
12. Satar S, Sebe A, Avcı A, Karakuş A, İçme F. Yaşlı hasta ve acil servis. *Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi.* 2004; 29(2): 43-50.
13. Şahin S, Boydak B, Savaş S, Yalçın MA, Akçiçek F. Acil servise başvuran 65 yaş ve üzeri hastaların özellikleri. *Akademik Geriatri Dergisi.* 2011; 3(3): 41-6.
14. Myers S. Patient care. Elderly emergency. *Hosp Health Netw.* 2005; 79(7): 24-6.
15. Mert E. Geriatrik hastaların acil servis kullanımı. *Türk Geriatri Dergisi.* 2006; 9(2): 70-4.
16. Uluğ M, Çelen MK, Geyik MF, Hoşoğlu S, Ayaz C. Geriatrik enfeksiyonların değerlendirilmesi: Dicle deneyimi. *Nobel Medicus.* 2010; 6(3): 28-33.
17. Avkan-Oğuz V, Yapar N, Erdenizmenli M, et al. Effects of community-acquired infections on fever, leukocyte count and the length of stay in elderly. A cross-sectional study of 240 cases. *Saudi Med J.* 2006; 27(3): 368-72.
18. Yılmaz H, Yılmaz EM, Esen Ş, Sünbül M, Leblebicioğlu H. Enfeksiyon hastalıkları servisinde takip edilen geriatrik hastaların irdelenmesi [Özet]. *Türk Geriatri Dergisi.* 2012; 15(Suppl.): 78.
19. Demircan C, Çekiç C, Akgül N, et al. Acil dahiliye ünitesi hasta profili: 1 yıllık deneyim. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi.* 2005; 31(1): 39-43.
20. Akpınar O, Türkdöğün KA, Şen M, Duman A, Karabacak M. Acil servise başvuran geriatrik hastalarda enfeksiyon hastalıkları. *Journal of Clinical and Analytical Medicine.* 2015; 6(3): 287-90.
21. Taymaz T. Acil polikliniğinden yatırılan geriatrik hastaların ayrıntılı irdelenmesi. *Akademik Geriatri Dergisi.* 2010; 2(3): 167-75.
22. Baz Ü, Satar S, Kozacı N, Açıkalin A, Gülen M, Karakurt Ü. Geriatric patient admissions to the emergency service. *Journal of Academic Emergency Medicine.* 2014; 13(2): 53-7. [CrossRef]